

Gospođa Dušanka Marković, viši kustos Zavičajne zbirke u Sremskim Karlovcima, je autorka izložbe pod nazivom Vinogradarstvo i vinarstvo Fruške gore, priređivač Kataloga izložbe „Još jedan litar“ i naš domaćin na otvaranju nesvakidašnje fešte priređene u čast Boga Bahusa, održane u četvrtak 24. novembra 2011. godine.

Palata Ilion, nekadašnje rezidencijalno zdanje patrijarha Rajačića primilo je te večeri brojne vinoljupce, poštovaoce i znalce vinske kulture da uz poeziju, tamburaške zvuke i Vinsku pesmu Verdijeve Travijate u izvođenju studentkinje prve godine Muzičke akademije u Novom Sadu Olivere Bolta, odaju priznanje ljudima koji su pokušali, i u tome uspeli, da kroz istorijski razvoj vinske kulture ispričaju istoriju čovečanstva.

Gospođa Dušanka Marković je prikupljajući građu za ovu vinsku priču, tokom nekoliko meseci, koliko je intezivno bila posvećena i vezana za temu vinogradarstva i vinarstva Fruške gore, nadasve uživala, saznavala, otkrivala i upoznavala ljude koji su radom, tradicijom i životnim putevima tesno uvezani za vinovu lozu, ali i svesno njoj posvećeni i podređeni.

O svom iskustvu u radu na projektu, o saznanjima do kojih je došla istraživajući ovu temu, gospođa Dušanka Marković otkriva:

-Sve mi je bilo lepo, valjda mi je tema legla i ništa mi nije bilo teško, mada nisam vinoljubac, iskreno, više volim rakiju. Ali, volim ovu temu, jer imam dalmatinskih korena, pa malo „srce vuče“ i na tu stranu. S druge strane, vinari su jako prijatni i susretljivi ljudi, uvek spremni za saradnju. Etiketirane flaše sa vinom koje ima geografsko poreklo sa Fruške gore, postavljene u delu izložbe o savremenim vinarima, čak nisam ni uspela da izbrojim, ali to je manje važno, jer je taj deo izložbe dopunjiv. To znači da će u narednih godinu dana, koliko će izložba trajati, oni koji nisu doneli vina do sada, to moći da učine kasnije, da pokažemo svo bogatstvo i različitost vina poniklog na Fruškoj gori. Ovaj segment izložbe će da živi i da se razvija. Međutim, planiramo još neke aktivnosti tokom naredne godine u okviru izložbe. Trenutno imamo kopije slika znamenitih slikara na temu loza, grožđe, vino, ali ćemo verovatno na proleće da napravimo izložbu savremenih slikara na istu temu. Planiramo i pesničke večeri, opet sa podznakom vina.

-Istražujući istoriju razvoja vinogradarstva, u stvari, izučavate istoriju uopšte. Ne može se ni jedna istorija, pa ni ona vezana za vinogradarstvo i vinarstvo, izučavati samo za sebe. Puno se toga sazna, drugo, vide se različiti usponi i padovi te privredne grane u pojedinim istorijskim razdobljima. Kao i sve u životu, tako je i vino imalo neke svoje uspone i padove. Kelti su sa severa išli u potragu za vinom, baš kao i Rimljani. Uostalom, granica rimskog crstva se poklapa sa granicom uzgoja vinove loze. Da li je slučajno ili ne, mi to ne možemo dokazivati, ali ima neke logike da nije bilo slučajno. Od prvog zasada iz III veka, od rimskog cara Proba do danas,

bilo je perioda kada je vinogradarstvo bilo gotovo zatrto, kao što je bilo u drugoj polovini XX veka, kada je vinograda na Fruškoj gori bilo samo u tragovima. Tako je isto bilo u tursko vreme i tako je bilo nekoliko puta u XVII vekova dugo istoriji vinogradarstva i vinarstva na Fruškoj gori. Međutim, nisu uvek ljudski faktori bili razlogom uništenja vinograda. Bilo je tu i raznih biljnih bolesti, filoksere i verskih zabrana. Prirodne nepogode su u toj konstelaciji snaga, ipak, bile najmanje zlo, jer su one uglavnom uticale na godinu, dve, da loza ne rodi, a sve ostalo je bilo drugačijeg karaktera.

-Vino je imalo, bar kada je srpski narod sa Fruške gore u pitanju, značajnu ulogu. Vino je služilo našim patrijarsima, Stratimiroviću, Rajačiću, Jovanoviću i drugima, da na neki način potkupe bečke vlasti za neka od prava koja su izdejstvovali za srpski narod. Svi oni su nosili darove u vidu vina, pogotovo Bermet i Auzbruh, koji su simboli fruškogorskog vinogorja i ono po čemu je Fruška gora u vinskom svetu poznata. Bermet i Auzbruh se proizvode još po negde, ali ne po ovoj našoj, fruškogorskoj recepturi. To su dva specijalna vina koja su uz Šiler (Rose), pronela slavu vinara širom sveta, iako se ona ne proizvode u velikim količinama-obavestila je Dušanka Marković.

Ovi u kratki izvodi iz razgovora sa Dušankom Marković, višim kustosom Zavičajne zbirke u Sremskim Karlovциma, na temu vina, imali su za cilj da zagolicaju znatiželju svakog onog ko želi da sazna nešto više o razvoju vinogradarstva i vinarstva i istoriji društva, o fruškogorskem vinogorju i Fruškoj gori, o umetnosti inspirisanoj vinom, o umetnosti uopšte, o vinu i o sebi.